Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Nederlandse Publieke Omroep
t.a.v. Raad van Bestuur
Postbus 26444
1202 JJ HILVERSUM

Media en Creatieve Industrie
IPC 3400

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
723887

Datum 6 maart 2015
Betreft Uitwerking toekomstvisie publiek mediabestel in het concessiebeleidsplan

Geachte Raad,

Op 13 oktober 2014 stuurde ik mijn toekomstvisie op de modernisering van het publieke mediabestel naar de Tweede Kamer. Het kabinet wil een publieke omroep die meer onderscheidend, innovatief en slagvaardig is. In de brief benadrukt het kabinet de urgentie van de gewenste verandering bij de omroep, onder andere vanwege de ontwikkelingen in het medialandschap. Een urgentie die de Raad voor Cultuur (hierna: RvC), NPO en het College van Omroepen (hierna: CvO) onderschrijven.[1] Op 24 november 2014 debatteerde de Tweede Kamer over de toekomstvisie en onderschreef zij de voorstellen. Dit biedt een stevige politieke basis voor de uitwerking van de voorstellen in wetgeving.

Op 1 januari 2016 gaat de nieuwe concessieperiode in. Dat is een logisch moment om de gewenste veranderingen in te voeren, dus streeft het kabinet naar inwerkingtreding van de wetsvoorstellen op die datum. De komende maanden moet daarom een groot aantal stappen worden gezet. Er is een nauwe samenhang tussen het wetsvoorstel en het Concessiebeleidsplan 2016-2020 (hierna: CBP). De visiebrief en het aangekondigde wetsvoorstel vormen, samen met de eerder aangenomen wetswijzigingen, de basis voor de nieuwe concessie- en erkenningsperiode van de publieke omroep. Ik vraag u daarom bij het opstellen van het CBP rekening te houden met de beoogde veranderingen in de wet, zoals beschreven in de visiebrief van 13 oktober 2014.

In januari 2015 heb ik aan zes omroeporganisaties een erkenning en aan drie omroeporganisaties een voorlopige erkenning verleend. Deze (voorlopige) erkenningen heb ik verleend voor de periode 2016-2020. In de besluiten is aangekondigd dat het wetsvoorstel dat in voorbereiding is, gevolgen zal hebben voor de wijze waarop de omroepverenigingen hun (voorlopige) erkenning vanaf 2016 kunnen uitvoeren. De Mediawet 2008 vraagt nu al van de omroepen om vanuit hun missies bij te dragen aan de doelen van de publieke omroep als geheel. De nadruk op de gezamenlijke belangen van de publieke omroep wordt

---

[1] Raad voor Cultuur, "De Tijd Staat Open", 2014. Raad van Bestuur NPO en College van Omroepen, "Creatief, open en slagvaardig: dat kan nu", juni 2014.

groter. De omroepen voeren hun (voorlopige) erkenning uit binnen de kaders van het CBP. Het CBP wordt na overleg met de omroepen via het CvO vastgesteld.

In mijn toekomstvisie verzocht ik u om op onderdelen de voorstellen uit mijn brief uit te werken in het CBP. In deze brief zet ik deze onderdelen uiteen.

Toelichting uitgangspunten toekomstvisie

Inleiding: concessiebeleidsplan
Het CBP bevat een beschrijving van de wijze waarop de publieke omroep zijn publieke mediaopdracht uitvoert. De NPO laat hiermee aan het publiek zien hoe hij de komende jaren vorm en inhoud geeft aan de wettelijke taakopdracht. Om het publiek daar ook meer bij te betrekken en bewust van te maken, geef ik u in overweging om ook een publieksversie van het CBP te presenteren.

Het CBP vormt de basis van de integrale strategie van de publieke omroep voor de komende vijf jaar. Het CBP biedt de kaders waarbinnen alle landelijke publieke media-instellingen hun taak de komende vijf jaar uitoefenen. Op basis van de voornemens in het CBP wordt de prestatieafspraak tussen de publieke omroep en de overheid gemaakt.

Kortom, het belang van het CBP is groot. Daarom vind ik het belangrijk dat u bij het opstellen ervan ook rekening houdt met de behoeften van het publiek en met maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in het mediagebruik. De Mediawet schrijft verder voor dat de NPO bij het opstellen van het CBP de omroeporganisaties betrekt.

Overzicht uitgangspunten
Het is de verantwoordelijkheid van de NPO om in onafhankelijkheid het CBP op te stellen. Gelet op de visie van het kabinet op de publieke omroep, wil ik u wel vragen om bij de uitwerking van het CBP specifiek rekening te houden met de volgende uitgangspunten.

1. Naar een onderscheidende publieke omroep: inhoudelijke toetsing, publieke verantwoording en versterking journalistieke taak.
2. Vergroten pluriformiteit en creatieve competitie: vergroten toegang externe makers.
3. Meer eenheid en herkenbaarheid: meer inhoudelijke sturing, versterken culturele programmering, talentontwikkeling en innovatie en inbedding levensbeschouwelijke programmering.
4. Samenwerking met de regionale omroep.

1. Naar een onderscheidende publieke omroep

Sterkere inhoudelijke toetsing
In de visie van het kabinet geeft de huidige wettelijke taakopdracht onvoldoende richting aan de publieke omroep en is de programmering over het geheel genomen niet onderscheidend genoeg. In het wetsvoorstel scherp ik de publieke mediaopdracht daarom aan. Het doel is een meer onderscheidende programmering die voldoet aan publieke waarden.

In de nieuwe taakopdracht maak ik de twee wegen waarlangs media-aanbod van de publieke omroep publieke waarde realiseert scherper:

Onze referentie
723887

- *Inhoud*: De publieke omroep verzorgt media-aanbod op het terrein van informatie, cultuur en educatie om met hun diensten te voldoen aan democratische, sociale en culturele behoeften van inwoners van Nederland.
- *Vorm*: De publieke omroep biedt media-aanbod aan dat aan publieke waarden voldoet, dus op een publieke manier tot stand komt. Het gaat hierbij onder andere om evenwichtig en pluriform aanbod dat onafhankelijk is van politieke en commerciële invloeden, voldoet aan hoge kwaliteitseisen en voor iedereen toegankelijk blijft.

Het is belangrijk dat de nieuwe taakopdracht ook in de praktijk goed wordt uitgevoerd. Om dat te bereiken is het van belang dat de programma's van de publieke omroep getoetst gaan worden aan de publieke mediaopdracht. Ik vraag u daarom in het CBP een toetsingskader op te nemen voor de programmatische keuzes die worden gemaakt. Ook vraag ik u om vanaf 2016 in de jaarlijkse Terugblik hierover te rapporteren.

Meer publieke verantwoording en transparantie
Bij de publieke verantwoording gaat het om het actiever betrekken van het publiek en om meer transparantie over de kosten van de publieke omroep.

Ik hecht grote waarde aan de verantwoording aan het publiek en het betrekken van het publiek bij de keuzes die de publieke omroep maakt. De RvC adviseert dat ook. Omroepverenigingen legitimeren in hoge mate hun eigen bestaan op basis van hun leden en missie. Informeel én formeel. Ik vind het echter belangrijk dat ook de NPO meer publieke verantwoording gaat afleggen over het geheel van de programmering en aan het totale publiek. Het publiek van de publieke omroep in Nederland is immers breder dan de optelsom van de leden van de omroepverenigingen.

Daarom verdient het aanbeveling als u in het CBP uitwerkt hoe u deze publieke verantwoording en betrokkenheid vorm gaat geven. De RvC suggereerde al mogelijkheden die beschikbare gegevens over bereik, doelgroepen en kijkerservaringen bieden. Bovendien zijn er tegenwoordig veel (informele) digitale mogelijkheden om de publieke verantwoording te vergroten.

Het kabinet vindt het daarnaast belangrijk dat er meer transparantie is over de kosten van programma's. Ik ben voorstander van volledige openheid over de kosten voor het maken van de programmering op programmaniveau.

Mijn doel bij het vergroten van de transparantie is tweeledig. Ik vind het van belang dat het publiek weet waar de publieke middelen aan worden besteed. Verder vind ik dat iedereen die met publiek geld werkt, daar kostenbewust mee om moet gaan. Transparantie over de gemaakte kosten achteraf versterkt dat bewustzijn. De grotere transparantie is absoluut niet bedoeld om te debatteren over individuele programmatische keuzes van de publieke omroep. Dat past niet bij het onafhankelijke karakter van de omroep en de grondwettelijke bescherming ervan. Ik wil wel dat de publieke omroep sterker inzet op het vergroten van transparantie voor het publiek, de doelmatige besteding van publieke middelen en kostenbewustzijn. Ik wil u daarom vragen meer transparantie te bewerkstelligen en in het CBP te laten zien hoe u dat wilt bereiken.

Versterken journalistieke taak en pluriforme nieuwsvoorziening
Het garanderen van betrouwbare, onafhankelijke en continue nieuwsvoorziening is één van de belangrijkste bestaansredenen van de publieke omroep. Een nieuwsvoorziening bovendien van degelijke kwaliteit en met een hoge mate van professionaliteit. Daarbij is het van belang aspecten als betrouwbaarheid, kwaliteit en pluriformiteit regelmatig te evalueren, bijvoorbeeld met audits of benchmarks.

Ik stel het op prijs als u in het CBP beschrijft hoe u voornemens bent de kwaliteit, betrouwbaarheid en pluriformiteit van de uitvoering van de journalistieke taak te versterken. Ook ben ik benieuwd hoe de publieke omroep inspeelt op nieuwe manieren om het nieuws bij het publiek te brengen.

2. Vergroten pluriformiteit en creatieve competitie

Het mediabestel wordt geopend voor andere partijen dan de huidige omroeporganisaties. Ook maatschappelijke organisaties en creatieve, onafhankelijke programmamakers met een idee, programmaformat of concreet product moeten bij de publieke omroep terecht kunnen. Dit versterkt de creatieve competitie in het bestel, verbetert de kwaliteit en vergroot pluriformiteit van de programmering. Het stimuleert ondernemerschap en biedt kansen voor meer innovatie bij de publieke omroep.

Deze externe partijen moeten met hun voorstel bij de NPO terecht kunnen. U heeft de mogelijkheid om selectiecriteria te stellen bij de aanmeldingen. De vergrote openheid van het bestel moet namelijk wel werkbaar blijven en aan kwaliteitseisen (gaan) voldoen. De Mediawet wordt zo gewijzigd dat de NPO de bevoegdheden krijgt om afspraken met externe makers te maken en kaders te stellen. Na het maken van dergelijke afspraken kunnen omroep- en taakorganisaties zich aanbieden als coproducent van het voorstel van de externe partij. Zij kennen de kaders die de NPO heeft gesteld en werken daarbinnen. Als geen enkele omroep interesse heeft in het voorstel, dan kan de NPO de NTR benaderen. De NTR is gehouden deze opdracht aan te nemen.

Om duidelijkheid voor betrokken partijen te vergroten vraag ik u om uit te werken hoe de toegang van externe partijen wordt ingevuld en ingebed in de organisatie. De inzet daarbij is dat openheid vooral de creatieve competitie moet versterken en geen bureaucratie en juridificering. Omdat de intekening voor het programmaschema 2016 al start in februari 2015 en de wet dan nog niet klaar is, ben ik mij ervan bewust dat 2016 een overgangsjaar is. Het openstellen van het bestel vraagt ook om aanpassing van interne werkwijzen. 2016 is daarmee een jaar waarin er nog geen volledige toegang voor externe makers mogelijk is. Ik vraag u wel om in dat jaar, waar mogelijk, de directe toegang van externen tot het bestel mogelijk te maken.

3. Meer eenheid en herkenbaarheid

Meer inhoudelijke sturing
De NPO krijgt meer mogelijkheden in het vaststellen en bewaken van de gezamenlijke koers van de publieke omroep. De introductie van de functie van genrecoördinator is een belangrijk onderdeel van deze strategie, want zij zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de publieke taak in hun genre.

Onze referentie
723887

In het wetsvoorstel wordt ruimte geboden voor de introductie van genrecoördinatoren. Ik vraag u om in het CBP op hoofdlijnen de operationele inbedding vorm te geven. Mijn uitgangspunt daarbij is dat dubbele rollen en onnodige bureaucratie worden voorkomen. Daarom zou het aanbeveling verdienen als u in dat licht ook naar de verhoudingen en rollen van de toekomstige functies van netcoördinatoren en netredacties kijkt en deze zo nodig aanpast.

Versterken culturele programmering, talentontwikkeling en innovatie
De publieke omroep is een belangrijke cultuur(co)producent, biedt een platform en podium voor cultuur in velerlei vormen en maakt daarmee deel uit van de culturele sector. Culturele programmering is een breed begrip. Het loopt van aanbod over normen, waarden en overtuigingen van inwoners van Nederland en de daarmee verbonden levensstijlen en tradities tot aan expressie, zoals muziek, drama, film, dans, cabaret en beeldende kunst. Bij het ontwikkelen van uw visie op de culturele programmering van de publieke omroep als geheel, vraag ik uw aandacht voor de ontwikkeling en vervaardiging van Nederlands media-aanbod van bijzondere culturele aard, met name zoals dat werd ondersteund door het Mediafonds.[2] Bij de uitwerking van deze taak in het CBP zijn de toegang van onafhankelijke producenten en individuele makers tot de publieke omroep, de ruimte voor talent en (artistieke) kwaliteit belangrijke aandachtspunten. Ik vraag u ervoor te zorgen dat de wijze waarop de culturele programmering wordt georganiseerd goed aansluit bij de nieuwe werkwijze rondom de vergrote toegang tot het bestel en de introductie van genrecoördinatoren. Ook vraag ik u samen te werken met relevante partners in de cultuursector.

Innovatie is nodig om onderscheidend aanbod te kunnen maken. De publieke omroep heeft als taak om innovatief te zijn door nieuwe formats en inhoudelijke crossovers uit te proberen. Hij kan talentvolle makers, zoals regisseurs, scenarioschrijvers en producenten, kansen geven zich te ontwikkelen. In het wetsvoorstel wordt de taak voor de publieke omroep op dit gebied benadrukt. Ik vraag u in het CBP uit te werken wat uw visie is op innovatie en talentontwikkeling. Zeker na het wegvallen van het Mediafonds vraagt dit om extra aandacht.

Inbedding levensbeschouwelijke programmering
Per 1 januari 2016 zijn er geen zogenoemde 2.42-omroepen meer.[3] De weerspiegeling van levensbeschouwing in het media-aanbod is en blijft echter onderdeel van de opdracht van de publieke omroep. Ik vind het belangrijk dat de NPO zorgt voor een goede en afgewogen inbedding van de levensbeschouwelijke programmering in de totale programmering. U hebt al toegezegd om de komende concessieperiode €12 miljoen per jaar te oormerken voor levensbeschouwelijke programmering. Ik vraag u om in het CBP uit te werken hoe u in de toekomst zorgt voor de totstandkoming van levensbeschouwelijke programmering binnen de publieke omroep. Ook vraag ik u uit te werken hoe u daarbij levensbeschouwelijke diversiteit van de programmering wilt stimuleren en

---

[2] Het budget van het Stimuleringsfonds Nederlandse culturele mediaproducties (Mediafonds) wordt per 1 januari 2017 ingezet voor de bezuinigingen. In het aankomende wetsvoorstel wordt het fonds per die datum uit de wet geschrapt.
[3] Met de term 2.42 omroepen worden de kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag die op dit moment media-aanbod verzorgen bedoeld.

kerkgenootschappen en andere levensbeschouwelijke genootschappen gaat betrekken.

Integrale distributiestrategie
Het veranderende mediagebruik vraagt meer dan ooit om een integrale distributiestrategie. Volgens de Mediawet 2008 dient u op dit moment al nieuwe distributiekanalen en –methodes actief te volgen en stimuleren. Ook dient u in uw concessiebeleidsplan volgens de huidige Mediawet een aantal zaken concreet te maken; onder andere de aard en het aantal programma- en aanbodkanalen (inclusief de gewenste frequentieruimte voor de programmakanalen) en uitgewerkte doelstellingen voor het media-aanbod en publieksbereik. Daarnaast verzoek ik u om in het CBP de doelgroepen te specificeren die u wilt bereiken en met welke aanbodkanalen u dit gaat doen. Tevens verzoek ik u te beschrijven welke bijdrage de diverse aanbodkanalen gaan leveren aan de publieke mediaopdracht en wat de aard van de aanbodkanalen is.

In het bijzonder vraag ik u om naast bovenstaande zaken in het CBP op twee onderwerpen in te gaan.

Allereerst vraag ik u uit te werken hoe het publieke media-aanbod toegankelijk blijft voor non-lineaire gebruikers tijdens de zogenoemde *catch-up*-periode en hoe lang deze periode duurt.[4] Het kabinet vindt namelijk vindbaarheid en toegankelijkheid van publiek media-aanbod belangrijk en wil daarbij in beginsel dat er geen onderscheid gemaakt wordt tussen lineaire en non-lineaire gebruikers. Non-lineaire gebruikers zouden in principe zonder extra betaling gedurende een eenduidige *catch-up*-periode de beschikking moeten hebben over hetgeen lineair is uitgezonden.[5] Ik vraag u als onderdeel van uw visie op de toegankelijkheid van het aanbod voor non-lineaire gebruikers in het CBP op te nemen wat de lengte van deze periode is. Daarbij vind ik het van belang dat u streeft naar een vergelijkbare beeld- en geluidskwaliteit als het lineaire aanbod.

Het gezamenlijk verwerven en centraal beheren en gebruiken van rechten voor de publieke omroep is daarnaast in mijn perceptie een randvoorwaarde voor een integrale distributiestrategie. Enerzijds met als doel de dienstverlening aan gebruikers te verbeteren. Dat kan door het publieke media-aanbod via lineaire en non-lineaire kanalen zoveel mogelijk op een eenduidige en toegankelijke manier aan te bieden. Anderzijds met als doel de inkomsten voor de publieke omroep te optimaliseren met de exploitatie van programmarechten. Bijvoorbeeld door het verkopen van programmaformats of *merchandise*. Ook ontstaat er zo een bundeling van kennis en expertise die de positie van de publieke omroep als geheel ten goede komt.

In het CBP vraag ik u daarom een visie op te nemen op de wijze waarop u het gezamenlijk verwerven en centraal beheren en gebruiken van rechten gaat vormgeven. Een mogelijkheid die ik op 13 oktober 2014 in mijn toekomstvisie op het publieke mediabestel beschreef en die aansluit bij het aanpak eigen

---

[4] *Catch-up*-periode: een beperkte periode waarin een gebruiker media-aanbod op aanvraag kan gebruiken. Die periode begint tijdens, direct of kort na de lineaire verspreiding van dat media-aanbod.
[5] In deze context wordt met 'extra betaling' bedoeld dat voor de ontvangst geen andere kosten moeten worden betaald dan de kosten van aanschaf en gebruik van technische voorzieningen die de ontvangst mogelijk maken. Zie artikel 2.1, lid 3 van de Mediawet.

inkomsten van de NPO en de Ster, is de oprichting van een privaatrechtelijke entiteit. De mogelijke positionering en *governance* van een dergelijke entiteit in relatie tot de publieke omroep en de Ster onderzoeken u en ik in samenwerking en in de loop van dit jaar. Daar waar het de relatie met de Ster betreft, wordt de Ster betrokken.

Het kabinet is daarnaast van mening dat de *content* van de publieke omroep een bijdrage kan leveren aan het onderwijs of van belang kan zijn voor culturele instellingen. Ik vraag u om in het CBP te beschrijven hoe u in overleg met NTR en NIBG gaat werken aan een visie en de uitwerking daarvan. Hierbij kan ook de onderwijs- en cultuursector worden betrokken.[6]
Het belang van het ontsluiten van *content* geldt mijns inziens ook voor materiaal dat de publieke omroep niet langer actief gebruikt voor uitzending of verkoop, maar dat mogelijkerwijs op enigerlei wijze nog kan bijdragen aan maatschappelijke doelstellingen. Ik vraag u om ook hierop een visie in het CBP op te nemen.

4. Meer samenwerking met de regionale publieke omroep

Ik heb u in mijn brief van 13 oktober gevraagd om samen met ROOS een plan te ontwikkelen voor de versterking van de samenwerking tussen de landelijke en de regionale publieke omroepen. Mijn doel is dat de publieke omroep een omroep is voor heel Nederland. Nieuws over de regio hoort daarbij, onder andere door de introductie van regionale vensters op landelijke zenders. En het geldt ook andersom: aanbod van de landelijke publieke omroep kan ook door de regio worden gebruikt. Ik vraag u om deze samenwerking te beschrijven in het CBP en op te nemen hoe en wanneer de regionale vensters op de landelijke kanalen worden gecreëerd.

Tot slot

Ik verzoek u om het CBP uiterlijk op 15 juni 2015 te presenteren en aan mij toe te sturen. Ik stuur het CBP vervolgens ter informatie naar de Tweede Kamer. Ik streef er naar om ook de noodzakelijke wetsvoorstellen voor deze zomer aan de Tweede Kamer aan te bieden. Een afschrift van deze brief stuur ik ter kennisneming naar de Tweede Kamer, stichting ROOS en Ster. Mede op basis van het CBP sluit ik in het najaar van 2015 een prestatieovereenkomst met u voor de duur van het CBP.

Ik wens u veel succes en inspiratie toe bij het opstellen van het concessiebeleidsplan.

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Sander Dekker

---

[6] Op dit moment werkt NIGB aan haar Meerjarenplan 2016-2021.